

Châng thlan: *Tirhkohte 16:6–10; 18:9, 10*

Zirlâite tân:

Hriat tûr: Chanchin ƣa hril darh kawnga Pathian leh Paula thawh dun dân an hria ang: Pathian chuan Paula kha a fuih a, rawng a bâwlna hmun tûrte a hrilh ƣhîn bawk, chutichuan Paula khân a thusawi lo ngâithlatute hriatthiam theih tûr leh pawm thiam theih dân tûr ang berin chanchin ƣa thuchah a hril ta ƣhîn a ni.

Vei tûr: Chanchin ƣa an hril châng apiangin Pathianin a awmpui zêl a ni tih an hria ang a, an huaisen sauh bawk ang.

Tih tûr: Chanchin ƣa an hrilna mualah chuan inring tâwk tak, an thu ngâithlatute vêngthâwng tak siin an che ang.

THUPI TĤHEN

I. Hriat tûr: Thawh dunna hlimawm

A Pathian chuan Paula hnênah a kalna tûr hrilhin fuihna thu sawi tho mah se, hêng thil pahnihte min pe kawp thei eng thil nge kan neih le?

II. Vei tûr: Malin i awm ngâi lo vang

A Paula leh Sila chu Filipi khuua tân ina an tân lâi pawh khân Pathian fakin an zâi tho mai a, keini pawh hian hun harsa leh khirh kan tawh lâi hian eng tin nge Pathian chên chilhna kan chan ve theih ang?

B A ƣum hnihna atâna Paula a zin chhuaha a chung a thil thleng eng ber hian nge i rilru khawih a, a tih anga ti ve tûra huaisenna pe che?

III. Tih tûr: Kal chhuak tawp mai rawh

- A Kristaa i rinna chu mi dangte hnêna hrilh chhâwn ve i tumna dâltu lian ber nia i hriat kha eng nge ni?
- B A chungá zawnhá i chhânna chu eng pawh lo ni se, chutianga dâltu che chu Pathianin a lâk kian theih nân i thian tu emaw nêin in tawngtâi dún mai tûr a ni dâwn lo'm ni?

KHÂIKHÂWMNA: Pathian nêna hna thawk dún kan ni tih kan inhriatna hian mi dangte hnêna chanchin tha hrilh chhâwn kan hlauhna leh hrehna tirehin, huaisenna min pe thei a. Chu mai bâkah, Paula zin chhuah dân kan hmuh aţang hian mi dangte hnêna chanchin tha hrilh chhâwn dân phung pawh kan hre thei bawk a ni.

Inzirtûr Dân Tûr

RAHBI 1—Chawk phûr rawh

Bible châng thlûr bing tûr: *Tirhkohte 16:1–4, 22–24*

Thlarau thanna atâna thu pawimawh: *Paula zin chhuah tum hnihna chanchin hi ngun taka ngaihtuah a tûlna chhan pahni a awm: 1) hun harsa ber ber hnuaiáh pawh hna a thawk chhunzawm zêl tho mai hian rilru a hneh a, 2) mi inang lo tak takte hnêna rawng a bâwl thei hi a entawn tlâk hle bawk.*

ZIRTÛRTUTE TÂN BÏK: Chanchin tha hrila a zin chhuah tum hnihnaah khân Paula hian thil chi hrang hrang, inang lo tak tak a tawng a: ramhuai a hnawt chhuak a, lui kamah thu a sawi a; tianga vuak a tâwk a; piantharna a chang a, mite hnâwl a hlauh a, vântlâng hmaah thu a sawi a; lung inah a tâng a, mipui thinrimin an sawisak rawn bawk. A rah chhuah chu a that leh that loh azirin kan nuna Pathian awmpuina leh a thiltum hi teh kan tum thîn a. Paula thil tawnte aţang hian keini pawh hi Pathian tirh ni tho mah ila, thil nuam lo leh hrehawm tak tak kan paltlang ve thei tho a ni tih kan hre tûr a ni.

A sawi hawn nân: Thawnthu hlui tawh tak pakhatah chuan putar pakhat hian sakawr a nei a, chu a sakawr chu a in aṭangin a tlân chhuak daih mai a. A ṭhenawmte chu lo kal khâwmin an rawn hnêm a, “I vân duai hle mai” an rawn ti tliar tliar hlawm a. Mahse chu putar chuan eng teh vaka ngâi hran lo ni âwm tak hian, “Ka sakawr a lo tlân chhuak daih mai hi thil ṭha nge ni ang a, thil ṭha lo zâwk tih ka sawi thei lo” a ti. A ṭhenawmte pawh chhuan han chhân lêt ngaihna vak an hriat loh avângin an hawnsan ta hlawm a. Chawhnu lamah chuan a ṭhenawmte bawk chu a sakawr lo kîr leh a, sakawr dang tam tak a rawn hruai hâw nghe nghe thu an hriat avângin an lo kal leh a, “I va han vânnei tak êm!” tiin an rawn lawmpui a. Chu putar lah chuan, “Hei hi thil ṭha nge ni ang a, thil ṭha lo zâwk tih ka sawi thei lo” tiin a lo chhâng leh mai a. A ṭhenawmte pawh chu an hâw darh ve leh mai a. Mahse rei vak lo hnuah chuan lo kal lehin, putar pa fapa chu an sakawr thar pakhat chung a chuang chu a tla a, a ke a sawh nâ tih an hriatin rawn hnem an tum leh a. Chutiang chuan a ṭhenawmte nêh chuan a hmâa an inchnân tawn dân ang bawk khân an inchnâng leh a. A tâwpah chuan, a khuaah chuan an ram sipaite an rawn kal a, an khaw tlangvâl zawng zawng chu sipaia ṭang a, ral do tûra thawk chhuak vek tûrin an rawn ti a. Mahse putar fapa erawh chu hliam a neih avângin ngaihnathiam a ni ta hlauh mai. Chutah a ṭhenawmte bawk chu lo kal lehin, vânnei an tih thu an rawn hrilh liam liam a; mahse a ngâi tê bawkin ani chuan fîng takin a lo chhâng leh tho a ni.

Sawi ho tûrte:

1. Paula zinpui ni a, putar ṭhenawmnte rilru puthmang ang hi nei niin han inchan la, eng tianga rei nge Paula hi i zui peih i rin?
2. Pathianin Paula chu kha saruaka an awmtîr leh tianga an vuak pawh a phal a (*Tirhkohte 16:22*), chumi chu sawi mâwi

nân Pathian nungchang kan hriatthiam dân hi her rem hret a ngâi em?

RAHBI 2—Zawng chhuak rawh

ZIRTÏRTUTE TÂN BÏK: He zirlâi hian Paula thil tawna thupui pahnih, inang chiah lote chungchâng min sawipui dân a, chûngte chu: (1) hrehawmna a tawrh chungchâng leh, (2) chanchin ða hril darhna tûra ruahmanna a siam te a ni. Bible-a kan hmuh ang hian chanchin ða hril darh kawnga ruahmanna a siam hi kan sawi hmasa phawt ang a, chumi zawhah harsatna a tawhte kan sawi chhunzawm leh nghâl dân a ni.

ZIR ZAUNA

I. Dodâlnate la kiangin (*Tirhkohte 16:1–5*)

Jerusalem inkhâwmpui thuchhuak khân Gentail-te tân serhtan ve kher a ðûl hran loh thu (*Tirhkohte 15:19, 20*) a sawi hnu lawkah Paula hian Timothea chu a serh an tan sak leh si hi (*Tirhkohte 16:3*) a mak viau mai. A kut leh lamin serhtan a ngâih lohzia inziakna lehkha a keng a, a kut leh lamin serhtanna hmarua a hûm reng bawk si tihna a ni. Mahse Timothea serh a tansak chhan chu “Juda-te vâng” a ni tih Luka hian a sawi (*Tirhkohte 16:3*). Serhtan a ngâi kher lo tia Gentail ringtute hrilh an ni leh, an hmânlâi serh leh sâng dânte lak aţanga tâl chhuak tûra Juda-te hrilh an ni hi thil hrang daih a ni. A leh lamah Paula hi chuan a mi mal tak chuan serhtan hi engmah teh vak a ngâi hran lo va, serhtan emaw, serhtan loh emaw pawh engmah sawngsawhlawtna awm lo niin a sawi fo va (*1 Kor. 7:19, Gal. 5:6, 6:15*). Amaherawhchu, Juda-te hnêna an fate serhtan lo tûra hrilhtu ni anga miten an sawi chu a duh lo hle thung a ni (*Tirhkohte 21:21*).

Nimahsela hetah hian Paula chuan a thu sawi ngâithlatute rilru tûr chu a hriatthiampui ðhin thu a tilang a. Thil tih ðûl leh tih ðûl lohte chu a hriat thu sawiin thil hrang hranga dân

bawhchhiatna ni theite chu a sawi lang bawk. Paula leh Timothea-te tak kha chuan serhtan chu thil t̄ul ni-ah an ngâi hnan lo va; mahse an thusawi lo ngâithlatute rilru an tihnatsak lohna t̄urin anmahni ngaihdân ni chiah lovin thil an ti ve ta mai a ni. Milem hnêna hlan tawh hnu sa ei hi thil thianga a ni em? Paula ngaihdân chuan milemte mai mai chu eng mah a ni lo va, kan ei avângin Pathian mit kan t̄lung sawt dâwn chuang lo va, kan ei loh avângin kan chhe sawt dâwn chuang hek lo (*1 Kor. 8:4, 8*).

Amaherawhchu, hetah hian Kristiante zawng zawngte an hmin vek tlat lo mai a, chuvâng chuan Paula hian thil awmzia sawi fiahin, a pawimawh ber chu i thil ei leh ei loha kha a ni lo va, tu nê nge i ei tih zâwk kha a nih thu a sawi ta a ni. Mi dangte chhia leh t̄ha hriatna ngaihchânsak a, keimahni ngaihdân ang ringngawta kal loh, mi dangte tâna dâltu lungpui nih loh—hêngte hi tirhkoh Paula rawngbâwlina hlawhtlin chhante chu a ni.

Ngaihtuah teh: Timothea pawh hian hriat hlawh ve a phu tho mai. Ani hian a Juda-puite rilru tihnatsak a duh loh vâng maiin a taksaah hliam na ve angreng tak a tawrh phah a. Timothea tih dân ang deuh hi vawiinah pawh hian kan tih ve a ngaih châng a awm t̄hin em?

II. Buaina kârah Pathian awmpuina hmuin (*Tirhkohte 18:9, 10; 2 Kor. 11:16–29.*)

Pathian chuan Paula hi chanchin t̄ha hrila a zinnahte khân a awmpui zêl a ni tih chiang takin kan hre thei a. Paula hian rinhlehna nei se chuan Korin khuua a awm lâia inlârna a hmuh t̄uma Pathianin, “I hnênah ka awm zêl ang” (*Tirhkohte 18:10*) a tih kha a eng mah lova a chantîr tihna a ni ang. Hetianga Pathianin mi tu emaw a awmpui nia sawi hi Pathian nêna lêng d̄un leh Pathian chên chilhna chang tih ent̄rna a ni hrim hrim a. Jakoba fapa Josepha chu Israel hnam thlahtu bulten (a

unauten) dik lo takin an ti a; nimahsela “Pathian chu a hnênah” a awm reng tho tih Stefanan a sawi a (*Tirhkohte 7:9*). Peteran Kornelia leh a chhôngte hnêna Isuan mak taka mi tihdam theihna a neih thu leh, thil ̄ta a tih ̄thin thu a hrih hian “a hnênah Pathian a awmzia” a tilang (*Tirhkohte 10:38*). Isua chu Immanuela, “Kan hnêna Pathian awm” (*Mat. 1:23*) anga lo kalin, chatuana awm reng tûr lei thar leh v̄n thar chu a lo ent̄r lâwk a, chumi hmunah chuan “amah Pathian ngei chu a mite nêh” an chêng ho dâwn a ni (*Thup. 21:3*).

Pathian awmpui nun chu eng ang hi nge ni le? Chutianga Pathian awmpuina chu miin a chang a nih chuan a b̄k taka v̄nhimna p̄k a ni ang em, a nih loh pawhin thinlunga thlamuan veng vengna a nei ang em? Paula kha chuan Pathian awmpuina changa rawng a bâwl tho chung khân: ̄tum nga ngawt hruihruala vuak a hlawh a, ̄tum khatah vawi 39 zêl hlap a ni a; a zavaiin vawi 195 lâi an hlap tihna a ni; ̄tum thum tianga hlap a ni bawk a; ̄tum khat chu lungin a dên rawn vak bawk a; a chuanna lawng chu ̄tum thum a keh chheh vek a, ni eng emaw zât chhông chu tuifinriat chungah an tangkhang a ni; thil hlauhawm dang tam tak a tâwk bawk; zan muthilh theih loh te, ril̄tâm te, tuihâl te, khawvawt leh saruaka awmte pawh (*2 Kor. 11:24–27*) . . . a tâwpah phei chuan tihhlum a ni ta nghe nghe a ni.

Tirhkohte b̄ua Paula chanchin kan hmuh hian (Pathian enkawlna hnuai a thil ti nia hriat ni bawk si hi) Pathian awmpuina chang nun pawh hian hrehawm a pumpelh b̄k chuang lo a ni tih hrethiam thei tûrin min pui a. A hmasa berin, Paula hrehawm tawrh zo zâite hian mi mal taka Pathianin a rawn enkawlna chu a hnâwl chuang lo tih hre phawt ila. V̄nduaithlâk deuh chu, thil thleng mai thei dang tam tak kha Pathianin thleng lo tûrin a dang a ni tih kan hre hlawm tlat lo. Pathian chuan Paula hnênah khân a hnênah a awm ang a, mi tu mahin a chungah kut an thlâk loh tûr thu a hrih a (*Tirhkohte 18:10*). Filipi khuua a awm lâia hliam a tawrh kha a damt̄r a;

tin, a rilru hliam damna tûr a thlen baw—hêngte hian Pathian chuan tawrhna hi chin tâwk a neihtîr thei a, a neihtîr rêng bawk a ni tih tilang (*Joba 1:12, 2:6 nêh khâikhin rawh.*)

A dawtah chuan, hrehawm tawrh hian thil ropui tak a thlen thei tih hi a ni. Filipi khuua Paula vuak a ni leh tân ina khung a nih avâng khân tân in vêngtu pakhat leh a chhûngte chuan Isua an lo pawm ve phah hlauh a. Chu mai bâkah, a hrehawm tawrh zozâite avângah khân rorêltuten a chungah thupha an châwi phah bawk (*Tirhkohte 16:39*). A awmzia chu Rome lalber Kaisaran Krista lakah zahna a lantîr tihna a ni. A tâwp berah chuan, tawrhna hian Krista hnêna inpêkna dik min neihtîr thei. Paula hian a hrehawm tawrhthe chu sawi chhuak hlawmin, zirtîrtute derte lakah a rawngbâwlna chu humhim a tum tlat thîn bawk a (*2 Kor. 11:13–29*).

Thu hi chu a tlâwm a, sakhaw vawn pawh rei lo te-ah mual a liam leh mai thîn. Isua khân “lalram thu” an hriat rual ruala lâwm taka lo pawm maitute chu tihduhna leh fiahna a lo thlen hunah an tlûk leh nghâl mai tûr thu a sawi a. Chutih lâiin, fiahnate kan tuar hrâm hrâm a nih chuan kan rinna dikzia a lo lang chhuak thung ang. He fiahna hi Paula chuan a paltlang tawh a; Pathian khawngaihna zârah keini pawhin kan paltlang ve ngei ang.

Sawi ho tûr: Mi tu emaw chuan fiahnate hi kan lakah Pathian a lâwm loh avângah lo thleng niin a ngâi tlat mai a. Eng tin nge i hrilhfiah ang?

RAHBI 3—A taka nunpui tûr

ZIRTÎRTUTE TÂN BIK: Khawvêla natna leh tawrhna lo thleng thîn hi Pathian awm tak tak lohzia tilangtu nia sawi a ni thîn a. Chutiang chu Kristiante ngaihdân ni ve chiah lo mah se, kan nuna natna leh hrehawmna lo thlen châng hi chuan Pathian *awmpuina* kan chang ta lo emaw kan ti ve rauh rauh tho thîn a ni lo'm ni? I class member-te hnênah

khân tawrhna chungchâng hi sawifiah thiam harsa tak a ni a, chuvâng chuan hrehawm kan tawrh avâng maiin Pathianin min kalsan ta angah kan ngâi tûr a ni chuang lo tih hrih ang che.

A taka nupui tûr zawhna: Eng vângte-in nge tawrhna hi kan nunah a lo thlen ðin, chutiang tawrhna hrang hrangahte chuan eng tin nge Pathian a rawn inrawh ve ðin?

RAHBI 4—Boruak siam rawh

ZIRTÏRTUTE TÂN BÏK: I class member-ten an duh a nih chuan a hnuaia mi hi in ti ðeuh dân nia (nangmah khân ti hmasa ber nghe nghe la).

Sawi ho tûr: Hrehawm i tawrhthe kha Pathian awmpuina i chang i ni tih hriat hnua a tawrh dân a lo ziahawm sawt dân sawi rawh u.